

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О.А. Лагоднюк
«_____» _____ 2018 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

06-01-45

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»
«ECONOMICS ENTERPRISES»

Спеціальність 242 «Туризм»
Specialty 242 «Tourism»

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рівне-2018 рік

Робоча програма «Економіка підприємства» для студентів спеціальності 242 «Туризм». – Рівне: НУВГП, 2018. – 16 с.

Розробник: Сіпайло Л.Г., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки підприємства

Протокол від «05» вересня 2018 року № 01.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Завідувач кафедри

(Н.Б.Кушнір)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 242 «Туризм»

Протокол від «05» вересня 2018 р. № 01

Голова комісії

Національний університет
водного господарства
та природокористування

(С.І. Коротун)

© Сіпайло Л.Г., 2018 рік
© НУВГП, 2018 рік

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Економіка підприємства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності «Туризм».

Предметом вивчення дисципліни є формування знань та практичних навичок для узагальнення здібностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств туристично-готельного бізнесу.

Вивчення курсу передбачає наявність міждисциплінарних зв'язків таких дисциплін, як «Економічна та соціальна географія України», «Географія та економіка міжнародного туризму», «Статистика». На матеріалі даної дисципліни може ґрунтуватись вивчення наступних професійно спрямованих дисциплін: «Менеджмент у туризмі», «Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі», «Маркетинг у туризмі».

Здобувачами вищої освіти під час вивчення дисципліни набувається така компетентність – розуміння принципів і процесів формування та організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та його підсистем. Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Становлення економічних відносин, конкуренція, необхідність поліпшення показників господарювання є чинниками, що впливають на діяльність підприємств у сучасних умовах. Результативна діяльність туристичних підприємств є необхідною умовою для розвитку в Україні туристичного бізнесу і його впливу на національну економіку.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують професійний профіль фахівця в галузі туристичної індустрії щодо організації та ефективного господарювання на рівні туристичного підприємства. Водночас ця дисципліна сприяє вивченню, узагальненню та систематизації ключових понять економіки підприємства, знайомить з організацією діяльності підприємства та системою економічних процесів пов'язаних з цим.

Ключові слова: економіка, підприємство, ресурси, витрати, фінансові результати, ефективність, конкурентоспроможність, економічна безпека

Abstract

The formation of economic relations, competition, the need to improve economic performance are factors that affect the activities of enterprises in modern conditions. Effective tourism companies are a prerequisite for the development of tourism business in Ukraine and its impact on the national economy.

This academic discipline is the theoretical basis of the totality of knowledge and skills that form the professional profile of a specialist in the field of tourism industry in terms of organization and effective management at the level of the tourist enterprise. At the same time, this discipline helps to study, generalization and systematize key concepts of the economy of the enterprise, acquaints with the organization of the enterprise and the system of economic processes associated with it.

Keywords: economy, enterprise, resources, costs, financial results, efficiency, competitiveness, economic security

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 242 «Туризм»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		5-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		34 год.	4 год.
		Практичні	
		28 год	14 год
		Самостійна робота	
		118 год.	162 год
		Вид контролю: екзамен	

Примітка: співвідношення кількості аудиторних годин та самостійної і індивідуальної роботи студентів становить:

для денної форми – 44 % та 56 %.

для заочної форми – 11% та 89%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування здібностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств туризму.

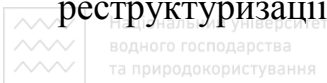
Завдання: вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах туристичних підприємств; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління туристичними підприємствами.

Після вивчення дисципліни «Економіка підприємства» студенти повинні **знати:**

- основні поняття та категорії економіки підприємства, на основі системного розуміння та взаємозв'язків із суміжними дисциплінами;
- принципи управління діяльністю сучасних туристичних підприємств;
- сучасні технології розробки управлінських рішень, їх обґрунтування та впровадженні у бізнес-практику;
- методичні основи аналізу ефективності формування та використання персоналу, активів (основних засобів, оборотних коштів, нематеріальних активів) туристичного підприємства, організації його комерційної діяльності тощо.

вміти:

- розрізняти організаційно-правові форми підприємств та організацій, робити обґрунтований вибір напрямків діяльності та сфери бізнесу;
- розробляти плани розвитку туристичного підприємства та інноваційно-інвестиційні проекти різних напрямків;
- аналізувати ефективність використання персоналу, основних засобів, оборотних коштів, інвестиційних ресурсів, організації комерційної діяльності, інноваційних процесів тощо;
- обґрунтовувати загальні тактичні та стратегічні управлінські рішення з різних аспектів господарської діяльності;
- запобігати кризовим проявам, нейтралізувати ризики та загрози у комерційній діяльності підприємства;
- визначати напрямки та обґрунтовувати загальний механізм здійснення реструктуризації підприємств та організацій.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин

Тема 1. Предмет, завдання, зміст та методи науки

Предмет, завдання та зміст дисципліни «Економіка підприємства» та її роль у формуванні економічного мислення у студентів в теоретичному забезпеченні господарської діяльності підприємства. Основні завдання навчальної дисципліни, об'єкт вивчення дисципліни. Економіка підприємства як наука та її формування в умовах ринку, її методи. Роль підприємства у національній економічній системі. Предмет і об'єкт дисципліни «Економіки підприємства».

Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання в ринкових умовах

Підприємство як суб'єкт господарювання. Теорії підприємства (класична, кейнсіанська, неокласична, інституціональна, еволюційна). Виробничо-технічна, організаційна та економічна єдність підприємства. Функції підприємства. Практичне значення класифікації підприємств за організаційно-правовими характеристиками. Виокремлення підприємств за окремими ознаками: залежно від форм власності (приватне, колективне, комунальне, державне, зі змішаною формою власності, іноземні інші види), залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного фонду (унітарні та корпоративні); за правовим статусом і формою господарювання (одноосібні, кооперативні, господарські товариства, орендні). Технологія створення підприємства. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі. Принципи підприємницької діяльності в туристичному бізнесі. Загальні показники оцінки туристичної діяльності.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств

Поняття і характеристика зовнішнього середовища. Підприємство як відкрита система. Фактори зовнішнього середовища, їх характеристики і взаємопов'язаність. Особливість впливу макро- і мікрофакторів на підприємницьку діяльність туристичного підприємства. Характеристика сучасної ринкової системи господарювання підприємств. Рушійні сили розвитку економіки підприємства в ринкових умовах. Засади раціонального формування ефективного ринкового середовища підприємства.

Тема 4. Структура та управління підприємством

Організаційна і виробнича структура підприємства. Структурна реорганізація підприємств в процесі їх розвитку. Сутність організації управління підприємством. Цілі, завдання та функції управління підприємством. Методи управління підприємством. Організаційні структури управління підприємством.

Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці

Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. Кадрова політика підприємства. Трудові ресурси підприємства та їх характеристика за кваліфікаційними ознаками. Показники чисельності працюючих на підприємстві. Показники руху робочої сили на підприємстві. Плинність робочої сили. Облік затрат праці на підприємстві. Баланс робочого часу та його значення. Продуктивність праці як економічна категорія. Методи і показники її визначення. Специфіка їх застосування. Економічне і соціальне значення підвищення продуктивності праці. Резерви і фактори росту продуктивності праці. Розрахунок впливу різних факторів на рівень продуктивності праці. Вплив підвищення продуктивності праці на собівартість одиниці продукції. Механізм впливу підвищення продуктивності праці на прибуток підприємства. Мотивація трудової діяльності. Форми і системи оплати праці. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають. Державне регулювання мінімальної заробітної плати. Організація преміювання персоналу. Методичні інструменти аналізу чисельності та фонду оплати праці підприємства.

Тема 6. Капітал підприємства та його ефективне використання

Капітал підприємства: сутність, класифікація і структура. Тлумачення необоротних активів, основних засобів та основного капіталу. Види і класифікація основного капіталу за функціональною ознакою, за характером обслуговування окремих видів діяльності, та участі у виробничому процесі за характером володіння. Джерела формування капіталу. Характеристика структури та стадій кругообігу основного капіталу. Визначення та особливості розрахунку первісної, залишкової, відновної, балансової, ліквідаційної та середньорічної вартості основного капіталу. Процеси фізичного, морального та економічного спрацювання. Відтворення матеріальних необоротних активів. Сутність процесу амортизації і особливості нарахування амортизації у відповідності із

законодавством України. Характеристика та алгоритм розрахунку коефіцієнтів зносу, придатності, оновлення та вибуття, швидкості оновлення основного капіталу; фондівдачі, фондомісткості, фондоозброєності та рентабельності основного капіталу. Основні напрями інтенсифікації відтворення та підвищення ефективності використання необоротних активів підприємства. Поняття та класифікація нематеріальних активів підприємства. Визнання та оцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Сутність оборотного капіталу і його класифікація. Нормування витрат і розрахунки необхідного обсягу оборотних активів підприємства. Методи розрахунку нормативів оборотних активів. Визначення нормативів оборотних активів за окремими елементами. Джерела фінансування оборотного капіталу. Показники ефективності використання оборотного капіталу. Джерела та шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу.

Тема 7. Інтелектуальний капітал підприємства

Поняття «інтелектуальна власність» та її особливості. Природа походження інтелектуальної власності. Процес перетворення інтелектуальних продуктів в об'єкти інтелектуальної власності.

Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Характеристика об'єктів промислової власності: винаходів, промислових зразків, корисних моделей, товарних знаків і знаків обслуговування. Інформація як особливий суспільний ресурс. Сучасні інформаційні технології і програмні продукти. Інші нематеріальні ресурси (ноу-хау, раціоналізаторські пропозиції, найменування місця походження товару, гудвіл фірми).

Поняття та елементний склад нематеріальних активів (патенти на право виключного користування об'єктами промислової власності, авторське право, право на користування іншими нематеріальними ресурсами у формі ліцензії тощо). Оцінка і строки зношування (старіння) нематеріальних активів підприємства. Амортизація нематеріальних активів та методика її проведення.

Тема 8. Інвестиції

Економічна сутність, класифікація та структура інвестицій. Визначення необхідного обсягу та джерел фінансування виробничих інвестицій. Формування і регулювання фінансових інвестицій (цінних паперів). Поняття, види і форми здійснення іноземних інвестицій. Оцінка ефективності виробничих і фінансових інвестицій.

Змістовий модуль 2. Економічні основи господарської діяльності підприємства

Тема 9. Інноваційна діяльність підприємства

Об'єктивна необхідність інноваційного розвитку підприємств у сучасних умовах. Основні напрями науково-технічного прогресу на підприємствах.

Здійснення інновацій підприємства на основі досягнень НТП. Класифікація інновацій. Інноваційне оновлення продукції підприємства. Реінжирінг як важливий напрямок інноваційної діяльності на підприємстві. Фінансова підтримка інноваційної діяльності.

Тема 10. Організація виробництва

Організаційні типи виробництва, їх характеристика. Виробничий процес, його різновиди і структура. Поняття і класифікація методів організації виробничого процесу. Поняття виробничого циклу, його структура. Типи виробництва, їхні техніко-економічні особливості.

Тема 11. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту

Витрати як процес формування і використання ресурсів. Класифікація витрат. Структура сукупних витрат підприємства. Функції і побудова системи управління витратами. Важливість обґрунтування рівня витрат і контролю їх формування за центрами відповідальності. Нормування, планування, облік, аналіз витрат і формування їх зниження. Організаційна система управління витратами на підприємстві. Резерви і чинники раціонального використання резервів і зниження витрат. Калькулювання і його роль в управлінні витратами. Собівартість продукції на різних етапах операційного циклу: незавершеного виробництва, товарної і реалізованої продукції.

Тема 12. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Основні джерела фінансування діяльності підприємств. Складання фінансового плану підприємства (організації). Прибутковість і дохідність: їхня сутність, відмінність між ними. Джерела формування прибутку і доходу підприємства. Зростання прибутковості фірми під впливом дії окремих чинників. Економічна сутність і загальний методологічний підхід до вимірювання ефективності виробництва, господарської діяльності підприємства. Система показників ефективності виробництва (узагальнююча); показники використання праці (персоналу), виробничих засобів, фінансових ресурсів. Методичні підходи до оцінки соціальної ефективності діяльності підприємства. Тлумачення і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Групи показників для оцінки прибутковості, ліквідності, оборотності, стабільності та ділової активності, методи їх обчислення. Економічний ефект, диференціал (фінансовий ліверидж) і коефіцієнт плеча фінансового важеля. Накопичення обліково-звітної інформації для оцінки фінансово-економічного стану підприємства. Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства. Класифікація чинників підвищення ефективності виробництва за певними ознаками: джерелами зростання; напрямками розвитку і вдосконалення виробництва; місцем реалізації у системі управління виробництвом. Внутрішні і зовнішні чинники підвищення ефективності виробництва.

Тема 13. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг

Поняття про ціну і її значення. Функції ціни: облікова, розподільча, стимулююча. Функція збалансування попиту і пропозиції. Їх взаємозв'язок. Механізм ринкового ціноутворення. Коливання ринкових цін. Ринкова рівновага. Система цін. Види цін. Модель ціни. Склад та структура ціни: витрати та їх роль у формуванні ціни; визначення прибутку в ціні; формування в ціні товарних податків; посередницькі надбавки (знижки) в ціні.

Оптова ціна підприємства. Оптова ціна промисловості. Акцизний збір ПДВ. Націнка постачальницько-збутових організацій і торговельна надбавка франкування цін. Закупівельні ціни. Роздрібні ціни. Тариф на послуги. Цінова політика підприємства. Стратегії ціноутворення на підприємстві

Тема 14. Забезпечення конкурентоспроможності туристичних послуг та підприємства

Якість і конкурентоспроможність продукції (послуг). Система забезпечення конкурентоспроможності продукції (послуг). Інструментарій управління якістю. Стандартизація і сертифікація продукції (послуг). Державний нагляд за якістю та внутрішньовиробничий технічний контроль. Управління конкурентоспроможністю підприємства

Тема 15. Планування діяльності туристичного підприємства

Загальноекономічний та управлінський аспекти планування. Планування як функція управління, його принципи і види. Принципи та типи планування діяльності туристичного підприємства. Система планів на підприємстві. Стратегічне планування, та його етапи. Тактичне планування. Бізнес-планування.

Тема 16. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація

Сутнісна характеристика процесу реструктуризації підприємств. Види реструктуризації. Процес і процедура реструктуризації. Ефективність реструктуризації підприємств: загальні підходи до її оцінки. Санація підприємства: основні положення та механізм реабілітації підприємств. Особливості державної підтримки у здійсненні санації підприємства.

Тема 17. Оптимізація бізнес-процесів підприємства

Процесний підхід до управління підприємством. Функціональний підхід до управління. Бізнес-процеси підприємства. Реінжиніринг бізнес-процесів. Опис бізнес-процесів. Характеристики бізнес-процесів. Оптимізація бізнес-процесів. Формати опису бізнес-процесів. Основні методи і засобами аналізу бізнес-процесів організації.

Тема 18. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства

Сутнісна характеристика економічної безпеки підприємства. Основні функціональні складові економічної безпеки. Способи оцінки економічної безпеки. Криза як одна з фаз життєвого циклу підприємства. Кризові процеси. Основні ознаки кризової ситуації. Місце та відмінності неплатоспроможності та банкрутства. Загальні методи та методичні підходи до визначення кризи. Антикризове управління як особлива управлінська функція. Головні складники антикризової діяльності на підприємстві. Місце антикризової діяльності у загальному господарському механізмі фірми. Комплекси завдань та робіт процесів антикризового управління.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
			л	п	інд	ср		л	п	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин											
1.	Тема 1. Предмет, завдання, зміст та методи науки	4	2	-	-	2	4	-	-	-	4
2.	Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання в ринкових умовах	7	2	1	-	4	7	1	-	-	6
3.	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств	8	2	2	-	4	8	-	-	-	8
4.	Тема 4. Структура та управління підприємством	7	2	1	-	4	7	-	-	-	7
5.	Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	12	2	2	-	8	12	-	2	-	10
6.	Тема 6. Капітал підприємства та його ефективне використання	24	4	4	-	16	24	1	4	-	19
7.	Тема 7. Інтелектуальний капітал підприємства	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
8.	Тема 8. Інвестиції	12	2	2	-	8	12	-	2	-	10
	Всього за змістовим модулем 1	86	18	14	0	54	86	2	8	0	76
Змістовий модуль 2. Економічні основи господарської діяльності підприємства											
9.	Тема 9. Інноваційна діяльність підприємства	8	2	2	-	4	8	-	-	-	8
10.	Тема 10. Організація виробництва	4	-	-	-	4	4	-	-	-	4
11.	Тема 11. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту	14	4	2	-	8	14	1	2	-	11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12.	Тема 12. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	14	4	2	-	8	14	1	2	-	11
13.	Тема 13. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг	8	2	2	-	4	8	-	2	-	6
14.	Тема 14. Забезпечення конкурентоспроможності туристичних послуг та підприємства	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
15.	Тема 15. Планування діяльності туристичного підприємства	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
16.	Тема 16. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	8			-	8	8	-	-	-	8
17.	Тема 17. Оптимізація бізнес-процесів підприємства	6	-	2	-	4	6	-	-	-	6
18.	Тема 18. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства	8	-	-	-	8	8	-	-	-	8
	Всього за змістовим модулем 2	94	16	14	0	64	94	2	6	0	86
	Разом	180	34	28	0	118	180	4	14	0	162

5. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	денна	заочна
1	2	3
Змістовий модуль 1. Економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин		
Тема 1. Предмет, завдання, зміст та методи науки	-	-
Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання в ринкових умовах	1	-
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств	2	-
Тема 4. Структура та управління підприємством	1	-
Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	2	2
Тема 6. Капітал підприємства та його ефективне використання	4	4
Тема 7. Інтелектуальний капітал підприємства	2	-
Тема 8. Інвестиції	2	2
Всього	14	8
Змістовий модуль 2. Економічні основи господарської діяльності підприємства		
Тема 9. Інноваційна діяльність підприємства	2	-
Тема 10. Організація виробництва	-	-
Тема 11. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту	2	2
Тема 12. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	2
Тема 13. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг	2	2

1	2	3
Тема 14. Забезпечення конкурентоспроможності туристичних послуг та підприємства	2	-
Тема 15. Планування діяльності туристичного підприємства	2	-
Тема 16. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	-	-
Тема 17. Оптимізація бізнес-процесів підприємства	2	-
Тема 18. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства	-	-
Всього	14	6
Разом	28	14

6. Самостійна робота

Під час самостійної роботи студенти поглиблюють отримані знання шляхом опрацювання відповідної літератури та конспекту лекцій, готуються до практичних занять, контрольних робіт (модулів). Самостійна робота виконується студентом відповідно до обраної теми. Звіт про самостійну роботу складається у вигляді індивідуального завдання. Загальний обсяг звіту має складати до 15 сторінок друкованого тексту разом з таблицями та списком використаних джерел.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – $0,5 \text{ год} \cdot 60 = 30 \text{ год}$

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит = 36 год

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях - $118 - 30 - 36 = 52 \text{ год}$.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів заочної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – $0,5 \text{ год} \cdot 18 = 9 \text{ год}$

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит = 36 год

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях - $162 - 9 - 36 = 117 \text{ год}$.

6.1. Завдання для самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин	
	денна	заочна
1	2	3
Змістовий модуль 1. Економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин		
Тема 1. Предмет, завдання, зміст та методи науки	2	4
Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання в ринкових умовах	4	6
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств	4	8
Тема 4. Структура та управління підприємством	4	7
Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	8	10
Тема 6. Капітал підприємства та його ефективне використання	16	19
Тема 7. Інтелектуальний капітал підприємства	8	12
Тема 8. Інвестиції	8	10
Всього	54	76

1	2	3
Змістовий модуль 2. Економічні основи господарської діяльності підприємства		
Тема 9. Інноваційна діяльність підприємства	4	8
Тема 10. Організація виробництва	4	4
Тема 11. Поточні витрати та собівартість туристичного продукту	8	11
Тема 12. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	8	11
Тема 13. Особливості ціноутворення на ринку туристичних послуг	4	6
Тема 14. Забезпечення конкурентоспроможності туристичних послуг та підприємства	8	12
Тема 15. Планування діяльності туристичного підприємства	8	12
Тема 16. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	8	8
Тема 17. Оптимізація бізнес-процесів підприємства	4	6
Тема 18. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства	8	8
Всього	64	86
Разом	118	162

7. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовується презентація (у програмі «Microsoft Power Point»), роздатковий матеріал, ілюстраційні матеріали та схеми.

На практичних заняттях:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання;
- розв'язання задач та кейсів, ситуаційних завдань.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у комп'ютерній тестовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання двох рівнів.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з практичних занять – на основі перевірки виконаних завдань, есе, тестів.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

9. Розподіл балів оцінювання студентів

Поточне тестування та самостійна робота																		Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2											
30								30											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18		
3	3	3	3	4	6	3	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	40	100

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю: Студент повинен набрати за поточне тестування та самостійну роботу не менш ніж 35 балів, а також відпрацювати усі практичні заняття.

T1, T2... T18 - теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Результат оцінювання (для екзамену)
90 - 100	відмінно
82 – 89	добре
74 – 81	
64 – 73	
60 – 63	задовільно
35 – 59	
0 - 34	незадовільно з можливістю повторного складання незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» включає:

- комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни;
- мультимедійні презентації лекцій;
- роздатковий матеріал для лекцій в електронній формі;
- Методичні вказівки та завдання для самостійної та індивідуальної

роботи з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» студентами напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» / О.А. Стахів, В.Д. Шебуня. – Рівне: НУВГП, 2016. – 44 с. (06-01-110) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/5524>.

11. Рекомендована література

11.1. Базова

1. Економіка підприємства: посібник. / Т.В. Кузнецова, О.М. Гарнага, О.Ю. Лесняк, В.Д. Шебуня/. – Рівне: НУВГП, 2013. – 315 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/6165>.

2. Економіка підприємства: Підручник/За ред. проф. Є.М. Палиги. - 2-ге вид., онов. та доп.-Львів:Українська академія друкарства, 2013. - 688с.

3. Економіка підприємства: Підручник / За заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. – [вид. 4-те, перероб. і доп.]. - Київ: КНЕУ, 2009. – 816 с.

4. Шегда А. В., Харченко Т. Б., Сагайдак Ю. А., Пашнюк Л. О. Економіка підприємства: збірник тестів і задач:навч. посіб. – Київ: ЦУЛ, 2010. – 239 с.

11.2. Допоміжна

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. –К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.

2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. – К.: Центр учбової літератури, 2007. - 224 с.

3. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 728 с.

4. Мальська М. П. Економіка туризму: теорія та практика [текст] : підручник. / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 544 с.

5. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 248 с.

6. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично/готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.

7. Сіпайло Л.Г. Економічний механізм стимулювання еколого-інноваційного розвитку промислових підприємств регіону : монографія / Т. В. Кузнецова, Л. Г. Сіпайло. – Рівне : НУВГП, 2016. – 217 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/4043>.

8. Сіпайло Л. Г. Організаційно-економічні засади лібералізації інноваційного підприємництва : монографія / Л. Г. Сіпайло, Н. А. Сіпайло. – Рівне :

НУВГП, 2018. – 126 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/10062>

9. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу: кредитно-модульний курс. [текст] навч. посіб./ Н. М. Тягунова, О. А. Спориш, Л. В. Іржавська. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 130 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Сіпайло Л.Г. Інноваційна діяльність підприємств в контексті забезпечення інформаційної безпеки / О.М. Сазонець, Л.Г. Сіпайло // Науковий журнал «Проблеми економіки», 2015. - №3. – с. 156-161 (видання включено до міжнародних наукометричних баз даних). – Режим доступу: http://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2015-3_0-pages-156_161.pdf

2. Сіпайло Л.Г. Обґрунтування альтернативних витрат при формуванні інвестиційної політики підприємства [Текст] / Л. Г. Сіпайло, А. М. Ляшук // Молодий вчений. — 2016. — №5. - с. 149-152. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/5/39.pdf>

3. Сіпайло Л.Г. Інвестиційний потенціал підприємств України в кризових умовах / Л. Г. Сіпайло, А. М. Ляшук // Інвестиції: практика та досвід. - 2017. - № 8. - С. 29-33. – Режим доступу: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5471&i=4>

4. Сіпайло Л.Г. Механізм впливу маркетингу інновацій на конкурентні переваги підприємства / Т.В. Кузнєцова, Л.Г. Сіпайло // Науковий журнал «Бізнес-Інформ», 2017. - №5. – с. 293-299. – Режим доступу: http://business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2017&abstract=2017_05_0&lang=ua&stqa=48

5. Стахів О. А. Економічна стійкість як фактор ефективності та конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / О. А. Стахів, Т. Л. Адамчук // Вісник НУВГП. Економічні науки : зб. наук. праць. – Рівне : НУВГП, 2017. – Вип. 1(77). – С. 28-37. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/9720>

Національний університет
водного господарства
та природокористування